

"...

II- İTİRAZLARIN GEREKÇESİ

A- E.2014/14 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

“Anayasa'nın 38. maddesinin 4. fıkrasında “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz” düzenlemesini bulundurmak suretiyle masumiyet karinesi açıkça benimsenmiştir.

Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 2. fıkrasına göre “Hakkında suç isnadı bulunan bir kimse, hukuka göre suçlu olduğu kanıtlanıncaya kadar masum sayılır”. Bu madde masumiyet karinesini güvence altına almaktadır.

Anayasa'ya aykırılık iddiası ile itiraz yoluna konu olan 5275 sayılı Kanunu'nun 105/A maddesinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı konusu düzenlenmiştir. Bu maddenin ilk beş fıkrasında denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma şartları ve usulü düzenlenmiştir. Altıncı ve yedinci fıkralarında ise denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına son verilme halleri düzenlenmiştir. Bu maddenin 7. fıkrasında;

“Hükümlü hakkında;

a) İşlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan nedenlerle tutuklama kararı verilmesi,

b) Anayasa Mahkemesi'nin 26/12/2013 tarih ve 2013/133 esas, 2013/169 karar sayılı kararı iptal edilmiştir.

c) Anayasa Mahkemesi'nin 26/12/2013 tarih ve 2013/133 esas, 2013/169 karar sayılı kararı iptal edilmiştir.

hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, infaz hâkimi tarafından, hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilir. Hükümlü hakkında soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı veya kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.” denilmektedir. Bu maddenin (b) ve (c) fıkraları Anayasa Mahkemesi'nin 2013/133 esas, 2013/169 karar sayılı kararı ile 26/12/2013 tarihinde iptal edilmiş, ancak gerekçeli karar henüz Resmi Gazete'de yayınlanmamıştır.

Bu maddenin (a) ve (son) fıkrasının düzenlemesine göre hükümlünün 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesine göre işlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı CMK'nun 100. maddesinde sayılan nedenlerle tutuklanması hâlinde denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, infaz hâkimi tarafından hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesi ve tutuklandığı suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığına, davanın reddine, düşmesine, beraat veya ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi hâlinde denetimli serbestlik tedbirinin uygulanarak devamına karar verilmesi gerekmektedir.

Hükümlünün faydalandığı denetimli serbestlik tedbirinin mahrum kalması ve faydalandığı denetimli serbestlik tedbirinin kaldırılarak tutuklanmış olduğu suçtan ileride

tahliye olması hâlinde dahi tekrar dönüşü olmaksızın infaz etmekte olduğu cezanın türüne göre koşullu veya hakederek salıverilme tarihine kadar bu cezasını kapalı ceza infaz kurumunda çekmesi için işlediği iddia olunan başka bir suçtan tutuklanması yeterli görülmektedir.

Söz konusu maddenin Anayasa'ya aykırı olup olmadığının değerlendirilebilmesi için öncelikli olarak Anayasa'nın 38/2. maddesi ve AİHS'in 6/2. maddesinde de yer almakta olan masumiyet karinesi üzerinde durulması gerekmektedir. Sanığın suçlu olduğu hukuken ispatlanmış (buna ilişkin karar kesinleşmemiş) olmasına rağmen, başka bir yargısal karar veya kamu makamlarının beyanları ile suçlu olduğuna ilişkin bir görüş yansıtılması hâlinde masumiyet karinesinin ihlal edileceği açıktır. Buna göre, bir kişi ancak kesinleşmiş karar ile yasal açıdan suçlu sayılabilir.

Oysa ki, 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesinin 7. fıkrasının uygulanmasında, kişi işlediği iddia olunan başka bir suçtan tutuklanması ile hakkındaki soruşturma veya kovuşturma sonuçlanmaksızın suç işlediği kabul edilerek hakkındaki denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına son verilmekte ve faydalandığı denetimli serbestlik tedbiri ile ilgili cezasını tekrar dönüşü olmaksızın infaz etmekte olduğu cezanın türüne göre koşullu veya hakederek salıverilme tarihine kadar kapalı ceza infaz kurumunda çekmesine neden olunmaktadır. Bu karar verilirken hükümlünün ileride tahliye olması durumunda tekrar denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına devam edilmesi mümkün kılınmamaktadır. Kişi hakkında tekrar denetimli serbestlik tedbirinden faydalanabilmesi için tutuklandığı suçtan dolayı tahliye olması yeterli görülmemiştir. Tutuklandığı suçtan dolayı hakkındaki soruşturma veya kovuşturma sonucunda, kovuşturmayaya yer olmadığına, beraat, düşme, ceza verilmesine yer olmadığına veya davanın reddine karar verilmiş olması gerekir.

Oysa ki kısaca olması gerekeni açıklamak gerekirse, hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanan hükümlü, başka bir suçu işlediği iddiası ile tutuklanması hâlinde elbette kapalı ceza infaz kurumuna -tutuklanması sebebiyle- girecektir. Tutuklanarak cezaevine giren bir kişi aynı zamanda hükümlü (kişi zaten denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasını infaz etmekte olduğundan hükümlüdür) ise, öncelikli olarak hakkındaki kesinleşmiş cezayı çekmesi gerektiği açıktır. Cezasını çekmekte olduğu suçtan dolayı infaz ettiği cezasının türüne göre koşullu veya hakederek salıverilme tarihine kadar tahliye olmaması durumunda bir sorun oluşmamaktadır. Ancak tahliye olması durumunda ise, tutuklanmasından tahliye olana kadar geçecek olan sürede tutuklanmadan önceki denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması suretiyle cezasını infaz ettiği cezasını çekecektir. Tutuklandığı suçtan dolayı tahliye olduğu tarihte ise, cezaevinden çıkarılmalı ve varsa kalan cezasını çekmek üzere denetimli serbestlik tedbirinden faydalanmaya devam etmelidir. Yani hükümlü, tutuklu kaldığı tarihler arasındaki cezaevinde kaldığı sürede elbette denetimli serbestlik tedbiri uygulanan kesinleşmiş cezayı çekmelidir. Oysaki sözkonusu maddenin varlığı uygulamanın bu şekilde gerçekleştirilmesini engellemekte, tutuklanan bir kişinin ileride tahliye olabileceği hatta tutuklandığı suçtan dolayı hakkında kovuşturmayaya karar verilebileceği veya beraat edebileceği gerçeğini görmeksizin salıverilme tarihine kadar cezasının kapalı ceza infaz kurumunda çekmesine neden olmaktadır.

Kaldı ki denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına son verilmesine neden olan hükümlünün başka bir suç işlediği iddiası ile tutuklanmasına ilişkin uygulamanın bir tedbir olduğu gerçeği gözardı edilerek kişinin tutuklanması nedeniyle peşinen suçlu muamelesi uygulandığı görülmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu hakkı, suçlu olduğuna ilişkin ima veya ilan eden beyanlara dahi uygulaması (Allenet de Ribemont - Fransa, Y.B ve Diğerleri - Türkiye, Çelik - Türkiye) karşısında, kişinin tutuklanıp tahliye olmasının önceki çekmekte olduğu cezadan faydalandığı lehine olan infaz usulünü -geçici olmaksızın- tamamen kaybetmesine neden olacak bir kararın masumiyet karinesine aykırı olmadığını kabul etmesi imkansızdır.

Bu durumda hakkında kesinleşmiş mahkumiyet kararı olmaksızın peşinen suçlu kabul edilerek bu tür bir uygulamanın yapılmasının ileride kişinin mahkumiyet dışında başka bir kararla sonuçlanması hâlinde ise, telafisi imkansız zararlara neden olunacağı, söz konusu maddenin masumiyet karinesini düzenleyen Anayasa'nın 38/2. maddesine aykırı olduğu ve AİHS'in adil yargılanma hakkını düzenleyen 6/2. maddesi ile bağdaşmadığı anlaşıldığından Hâkimliğimiz tarafından 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca iptali için Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluna başvurulmasına, hükümlü açısından telafisi imkansız zararlara neden olunabileceği öngörülmekle infazın durdurulmasına karar vermek gerekmiştir.

KARAR :Yukarıda belirtilen nedenlerle;

1- Hâkimliğimizin 2014/51 esas sayılı olan davasında uygulama yeri bulunan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a 6291 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile eklenen "Hükümlü hakkında;

a) İşlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan nedenlerle tutuklama kararı verilmesi,

hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, infaz hâkimi tarafından, hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilir. Hükümlü hakkında soruşturma sonucunda kovuşturmayaya yer olmadığı veya kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir." şeklindeki 105/A maddesinin 7. fıkrasının (a) ve (son) bendinin Anayasa'nın 38/2. maddesine aykırı görmesi nedeniyle ANAYASA MAHKEMESİ'NE İPTAL TALEBİ İLE İTİRAZ YOLUNA BAŞVURULMASINA,

2- Hükümlü ... hakkındaki denetimli serbestlik tedbiri uygulanan cezanın İNFAZININ DURDURULMASINA,

3- Hâkimliğimizin 2014/51 esas sayılı olan davasında 6216 sayılı Kanun'un 40/5. maddesinde düzenlenen 5 aylık sürenin gözönüne alınmasına,

4- Karar aslının ve dosyanın onaylı örneğinin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine,

Dair karar; dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda verildi."

B- E.2014/27 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

"Anayasa'nın 38. maddesinin 4. fıkrasında 'Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz' düzenlemesini bulundurmak suretiyle masumiyet karinesi açıkça benimsenmiştir. Hakkında tutuklama kararı verilip henüz mahkûm olup olmayacağı belli olmayan hükümlü hakkındaki denetimli serbestlik kararının geri alınarak kapalı cezaevine gönderilmesine karar verilmesinin "suçsuzluk karinesi" ile çelişip, bu nedenle itiraz konusu

5275 sayılı Kanunu'nun 105/A maddesinin 7. fıkrasının (a) bendi Anayasa'nın 38. maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti, bir hukuk devleti olarak nitelendirilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında, “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” denilmektedir. Ceza hukukunun temel ilkelerinden olan “suçsuzluk karinesi”, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin, adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gereğini oluşturmaktadır. Suçsuzluk karinesi uyarınca, bir kişinin suçlu olarak nitelendirilebilmesi ve hakkında ceza hukukunun alanına giren yaptırımların uygulanabilmesi, kesin hükümle mahkûm olmasına bağlıdır.

Ceza hukukunda bir kişinin suçlu olarak kabul edilebilmesi için hakkındaki mahkûmiyet hükmünün kesinleşmiş olması gerekir. Ceza muhakemesinin evrelerinden olan soruşturma ve soruşturma sürecindeki tedbir mahiyetinde olan tutuklama kararı kovuşturma aşamalarında ise kişi kesin hükümle mahkûm olmadığından suçlu olarak nitelendirilemez ve bu suç nedeniyle hakkında ceza hukuku alanına giren yaptırımlar uygulanamaz.

İtiraz konusu 5275 sayılı Kanunu'nun 105/A maddesinin 7. fıkrasının (a) bendi uyarınca hükümlüler hakkında; İşlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 ncü maddesinde sayılan nedenlerle tutuklama tekrar kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmeleri kanun koyucu tarafından bir tedbir olarak düzenlenmiş ise de, söz konusu kural bu kişilerin suçlu sayıldıkları gerekçesiyle bir yaptırım niteliğine dönüşmektedir. Bunun yanında kurallar, denetimli serbestlikten yararlanma hakkını ve denetimli serbestlik kurumundan hükümlü ve toplum lehine beklenen kamusal yararı ortadan kaldırmaktadır. Kanunun çıkarılma amacı ile çelişen bu hususlar ise hükümlülerin henüz işleyip işlemedikleri belirli olmayan bir suçtan dolayı suçlu olarak nitelendirilmelerine yol açıp Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen “suçsuzluk karinesi” ile bağdaşmamaktadır.

5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesinin 7. fıkrasının uygulanmasında, işlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100'cü maddesinde sayılan nedenlerle tutuklama kararı verilmesi hâlinde kişi hakkındaki soruşturma veya kovuşturma sonuçlanmaksızın suç işlediği kabul edilerek hakkındaki denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına son verilmekte ve cezasını kapalı ceza infaz kurumunda çekmesine neden olunmaktadır. Kaldı ki somut durumda denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına son verilmesine neden olan tutuklama tedbiri hakkında kovuşturma aşamasına geçilmiş ise de, Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve 2013/133-169 E.K. sayılı ilamı ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a, 5.4.2012 günlü, 6291 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen 105/A maddesinin (7) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin Anayasa'ya aykırı olduklarına ve iptallerine karar verilmiş, böylelikle denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazından faydalanmasına başlanmasından önce işlediği iddia olunan ve cezasının üst sınırı yedi yıldan az olmayan bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia

olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla olan kasıtlı bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılması hâlinde denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, infaz Hâkimi tarafından hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesi yolu kapanmış olup benzer mahiyette olan (a) bendinin halen yürürlükte olması Anayasanın eşitlik ilkesine de aykırıdır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu hakkı, suçlu olduğuna ilişkin ima veya ilan eden beyanlara dahi uygulaması karşısında, kişinin tekrar ceza infaz kurumuna girmesine neden olacak bir kararın masumiyet karinesine aykırı olmadığını kabul etmesi imkansızdır. Ayrıca itiraz konusu 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a 6291 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile eklenen 105/A maddesinin 7. fıkrasının (a) bendi, ilgilileri suçlulukları ispatlanıncaya kadar suçsuz sayılmaları olanağından ve bu olanağı yürürlüğe koyan üstün hukuk kurallarından yararlanmalarını engellemekte ve hukuk devletinin ilkelerinden olan hukuki güvenlik ilkesini de ihlal etmektedir. İtiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 38. maddeleri ile AİHS'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6/2. maddesi ile bağdaşmadığı anlaşıldığından Hâkimliğimiz tarafından 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca iptali için Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluna başvurulmasına, hükümlü açısından telafisi imkansız zararlara neden olunabileceği öngörülmekle infazın durdurulmasına karar vermek gerekmiştir.

5- TALEP : Ayrıntısıyla açıkladığımız üzere;

Mahkememizce görülmekte olan davada, Mahkememizce Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülen 13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a, 5.4.2012 günlü, 6291 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen 105/A maddesinin (7) numaralı fıkrasının (a) bendinin Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptali,

Zikredilen fıkranın Anayasa'nın gerekçemizde yazdığımız maddelerine aykırı olduğu kabul edilerek iptal edilmesine karar verilmesini arz ederiz.”

C- E.2014/67 Sayılı İtiraz Başvurusunun Gerekçe Bölümü Şöyledir:

“Hükümlü ... hakkında mahkememizin 2014/7 değişik iş sayılı kararına yapılan itiraz sonrasında Manavgat 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2014/250 Değişik İş sayılı kararı ile mahkememizce verilen görevsizlik kararının kaldırılarak dosyanın infaz hâkimliği sıfatıyla gereği için mahkememize iade edilmesine istinaden;

Cumhuriyet Savcısı (107438) yazılı mütalaasında; Sanık hakkında başka bir suçtan hakkında tutuklama kararı olmadığı nedeniyle sanığın kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilmesi yönünde mütalaa beyanında bulunmuştur.

Manavgat Cumhuriyet Başsavcılığı İlamat ve İnfaz Bürosunun 04/01/2014 tarihli yazısı ile hükümlü ...'ın mahkememizin 2013/101 esas ve 2013/182 karar sayılı kararı ile 2.700 TL adli para cezasından çevrilme 90 günlük hapis cezasının infazı sırasında yeni bir suç işlediği ve Manavgat 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 2013/69 sorgu sayılı kararı ile tutuklandığından bahisle hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilip gönderilmeyeceği hususunda bir karar verilmesi talep edilmekle hükümlüye ait infaz dosyası mahkememize gönderilmiştir. Mahkememizce yapılan değerlendirmede, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununa göre Manavgat ilçesinde Ceza İnfaz Kurumu olmadığından İnfaz Hâkimliğinin kurulmadığı ve Asliye Ceza Mahkemesi'nin de İnfaz Hâkimliği sıfatıyla karar veremeyeceğinden

mahkememizin görevsizliğine karar verildiği, mahkememiz kararına hükümlünün itiraz etmesi sonucunda incelenmek üzere Manavgat 2. Ağır Ceza Mahkemesine gönderildiği, mahkemenin 18/02/2014 tarih ve 2014/250 Değişik İş sayılı kararı ile mahkememizin 2014/7 Değişik İş sayılı kararının kaldırılmasına ve dosyanın İnfaz Hâkimliği sıfatıyla gereği için mahkememize iade edildiği görülmüştür.

Somut durumda dosyada uygulama yeri olan 6291 sayılı Yasanın 1. maddesiyle 5275 sayılı Yasaya eklenen 105/A maddesinin 7 No'lu fıkrasının (a) bendinin incelenmesinde;

Hakkında kalan cezasının denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına karar verilen hükümlülerin işlediği iddia olunan başka bir suçtan tutuklanmaları durumunda kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilecekleri öngörülmektedir.

Bu maddenin 7. fıkrasının son bendinde ise; hükümlü hakkında soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı veya kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi durumunda ise hükümlünün cezasının infazını denetimli serbestlik tedbirini uygulanarak devam edilmesi yönünde karar verileceği öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 2013/13 esas, 2013/169 karar nolu 26/12/2013 tarihli kararı ile 5275 sayılı Yasanın 105-A, 7-b, c bentlerini iptal ettiği anlaşılmakla karardaki gerekçelere göre aynı maddenin 105/A, 7-a bendinin de Anayasanın 38/4 ve 2. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : *Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere,*

1- Dosyada uygulama yeri olan 6291 sayılı Yasanın 1. maddesi ile 5275 sayılı Yasaya eklenen 105/A maddesinin 7. fıkrasının (a) bendinin Anayasanın 2. ve 38/4. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, Anayasa Mahkemesine iptal talebi ile İTİRAZ YOLUNA BAŞVURULMASINA,

2- Kararın ve dosyanın onaylı suretinin ANAYASA MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

3- Kararın hükümlüye tebliğine,

Dair dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda mütalaaya aykırı olarak karar verildi.””